

Economia i Administració i Direcció d'Empreses (ADE) a la Universitat de Girona

INTRODUCCIÓ

A Catalunya, els ensenyaments d'Economia i d'Administració i Direcció d'Empreses (ADE) s'imparteixen a cinc universitats (UB, UAB, UPF, UdG i URV). En el programa 2000 d'AQU Catalunya es van avaluar, de forma transversal, les titulacions impartides a la UB, la UAB, la UPF i la URV. La titulació de la UdG no es va avaluar, atès que es va iniciar el curs 1997-1998 i, per tant, es va considerar prematur dur-ne a terme un procés d'avaluació. Així doncs, la titulació d'Administració i Direcció d'Empreses de la UdG s'ha avaluat en el marc del programa 2001 d'AQU Catalunya. La fase d'avaluació interna va començar amb la constitució del Comitè d'Avaluació Interna i va acabar amb el lliurament de l'informe intern el mes de novembre de 2002. La visita del Comitè d'Avaluació Externa va tenir lloc durant el mes de gener de 2003 i l'informe extern va ser lliurat el mes de març d'aquest mateix any.

CONTEXT INSTITUCIONAL

L'Escola Universitària d'Estudis Empresarials que estava adscrita a la Universitat Autònoma de Barcelona va ser la precursora de la Facultat de Ciències Econòmiques i Empresarials actual. El curs 1995-1996 es comença a impartir el segon cicle d'Administració i Direcció d'Empreses, però fins al curs 1997-1998 no s'inicia la llicenciatura des de primer curs. El curs 1999-2000 s'ofereixen places d'entrada específiques per a la titulació d'Economia i alhora s'inicia el desplegament del segon cicle.

Taula 1. Dades generals de la Universitat de Girona. Curs 2000-2001

	ADE, UdG	Economia, UdG
Alumnat de l'ensenyament	468	230
Alumnat de l'ensenyament a tot Catalunya	8.176	4.802
Total d'alumnat matriculat a la UdG	13.119	13.119
Alumnat de cicle llarg a la UdG	5.454	5.454
Percentatge d'alumnat de la titulació respecte al total d'alumnat de la UdG	8,5%	4,2%
Percentatge d'alumnat de la titulació respecte al total d'alumnat de cicle llarg de la UdG	8,5%	4,3%
Percentatge d'alumnat de la titulació respecte al total d'alumnat de la titulació a Catalunya	5,7%	4,8%

L'ACCÉS A L'ESTUDI

La facultat ofereix, entre Administració i Direcció d'Empreses i Economia, unes 130 places, que s'ocupen quasi totalment amb estudiants que escullen la titulació en primera opció i des de l'ensenyament de secundària.

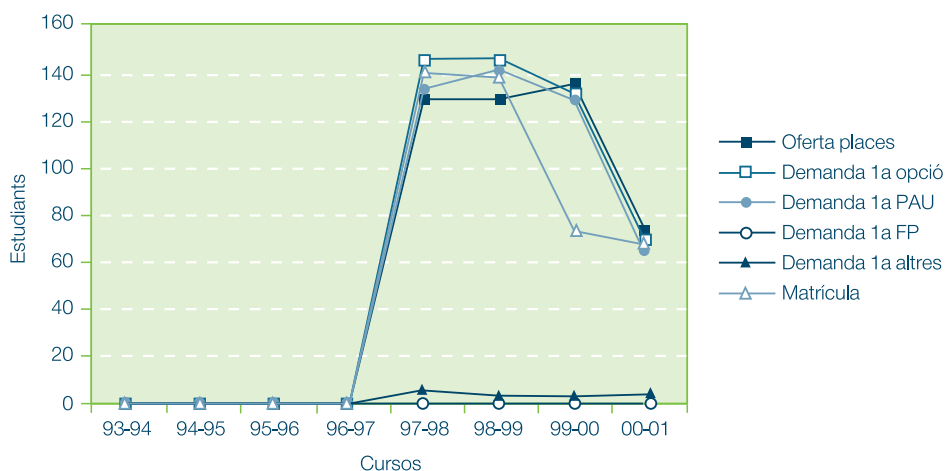
Taula 2. Notes de tall. Evolució 1997-2002

Titulació	Via d'accés PAU				
	1997-1998	1998-1999	1999-2000	2000-2001	2001-2002
ADE, UdG	5,26	5,5	6,34	5,28	5,55
Economia, UdG	-	-	5,17	5,39	5,06

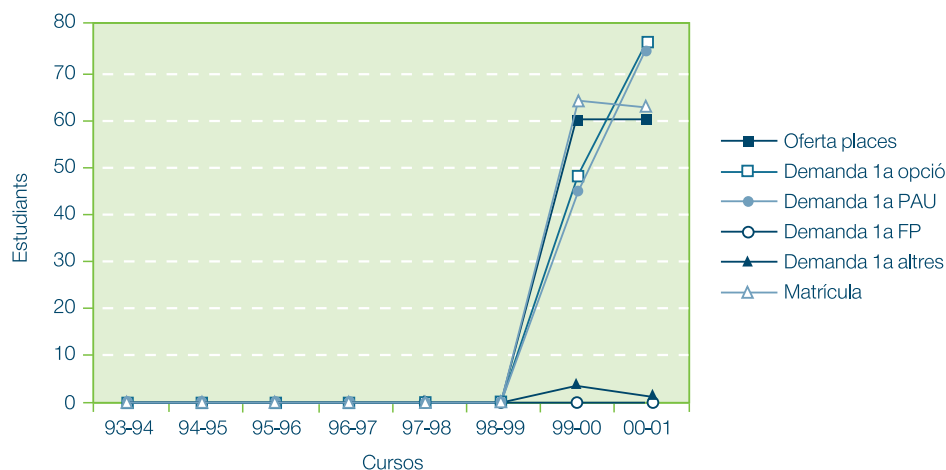
Taula 3. Demanda d'accés a la titulació. Curs 2000-2001

Titulació	Places ofertes	Demanda global	Ràtio demanda /oferta	Demanda en 1a opció		Demanda global satisfeta
				PAU	Altres	
ADE, UdG	74	69	0,93	65	4	68
Economia, UdG	60	76	1,27	75	1	63

Gràfic 1. Demanda d'accés a la titulació d'ADE a la UdG. Període 1993-2001

Gràfic 2. Demanda d'accés a la titulació d'Economia a la UdG. Període 1993-2001

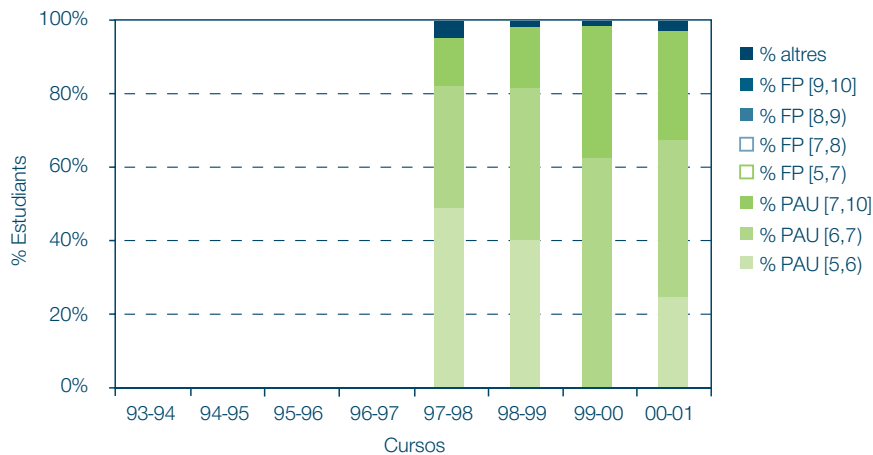

Les dades de la taula 4 mostren que la facultat aconsegueix atraure un bon nombre d'estudiantat amb notes d'accés altes. El Comitè d'Avaluació Externa (CAE) creu que seria adient valorar si aquest fet és degut a la qualitat de les titulacions percebuda per l'estudiantat o a la proximitat geogràfica. En aquest sentit seria útil conèixer quantes persones de Girona i la seva àrea d'influència estudien en altres universitats catalanes les titulacions d'ADE i Economia.

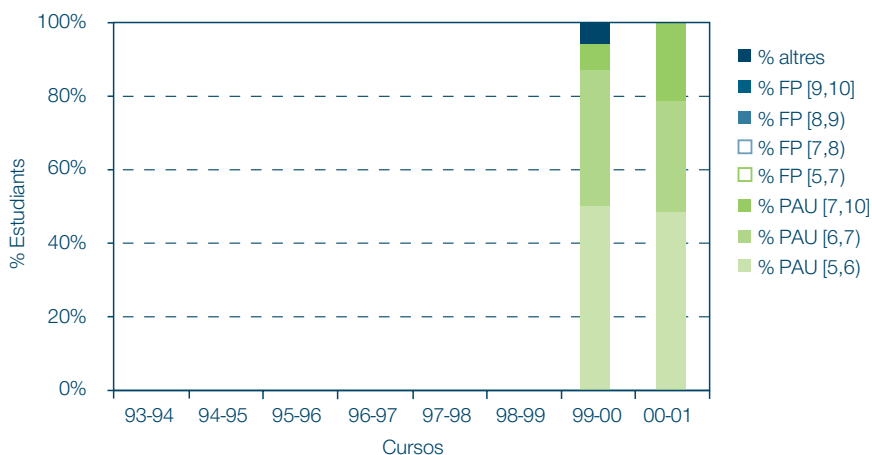
Taula 4. Distribució de l'alumnat de 1r curs per notes i via d'accés

Titulació	Via d'accés PAU								
	Curs 1998-1999			Curs 1999-2000			Curs 2000-2001		
	[5-6]	[6-7]	>7	[5-6]	[6-7]	>7	[5-6]	[6-7]	>7
ADE, UdG	40,4%	41,6%	15,3%	0%	62,3%	34,8%	26,5%	41,2%	27,9%
Economia, UdG	-	-	-	50%	37,5%	6,3%	47,6%	30,2%	22,2%

Gràfic 3. Distribució de l'alumnat de 1r curs per notes i via d'accés de la titulació d'ADE a la UdG. Període 1993-2001

Gràfic 4. Distribució de l'alumnat de 1r curs per notes i via d'accés de la titulació d'Economia a la UdG. Període 1993-2001

Així, de la mateixa taula 4 es desprèn que en la titulació d'Economia la nota de tall és més baixa que en la d'ADE. Cal tenir en compte, però, que el primer cicle és idèntic per a totes dues titulacions i, per tant, l'estudiantat pot accedir després a qualsevol dels dos segons cicles. Aquest aspecte sorprèn, si tenim en compte les diferències significatives en la nota de tall entre totes dues titulacions.

De fet s'observa que no hi ha una política d'informació de captació definida. Aquesta política, en opinió del CAE, seria especialment útil per informar l'estudiantat de l'especialitat de batxillerat més adequada per estudiar ADE i Economia. I és que, segons que es desprèn d'un estudi intern de resultats acadèmics, hi ha una correlació alta entre el nivell d'èxit de l'estudiantat i la nota d'accés, i amb la mateixa nota d'accés, els millors resultats acadèmics els obtenen els estudiants que han cursat el batxillerat científicotecnològic, que superen els de l'alumnat que ha cursat el de ciències socials.

FITES, OBJECTIUS I PLANIFICACIÓ

Els objectius de la Facultat de Ciències Econòmiques i Empresariales de la Universitat de Girona són similars als objectius que generalment s'explíciten a les altres facultats de Catalunya, és a dir, formar persones capaces de desenvolupar correctament qualsevol tasca directiva dins de l'organització de les empreses.

Cal destacar que els plans d'estudi dels dos ensenyaments van ser avaluats positivament pels col·legis professionals i per empresaris gironins destacats, i també van ser subjectes a la revisió d'una comissió de professorat sènior extern.

Les sortides professionals d'ambdues titulacions es presenten d'una manera poc diferenciada. El CAE recomana que la facultat elabori un «perfil de titulacions» en el qual s'especifiquin les etapes formatives i els resultats que es pretengui obtenir, i com mesurar l'assoliment.

En opinió del CAE, la facultat, atesa la seva mida i joventut, hauria de valorar la possibilitat de portar a terme un posicionament estratègic que permetés donar una oferta diferenciada respecte a la resta d'universitats catalanes, i allunyar-se d'una oferta generalista per a la qual les facultats amb més antiguitat i grandària estan més preparades i disposen d'avantatges competitiu més consolidats.

EL PROGRAMA DE FORMACIÓ

Com en altres universitats, el primer cicle és comú a tots dos ensenyaments. Aquest fet és valorat de forma molt positiva tant per la facultat com per l'estudiantat, ja que en la seva opinió dóna coherència al pla d'estudis. I és que permet un primer cicle més general i formatiu i uns segons cicles més específics, on es concentren la majoria d'optatives.

Les dues titulacions consten de 300 crèdits i es poden desenvolupar de manera extensiva en quatre, cinc o sis anys. Aquest sistema permet donar resposta a l'estudiantat dedicat a temps complet a l'estudi i al que compagina treball i estudis.

Així mateix l'estructura del pla permet la possibilitat de canviar d'una llicenciatura a l'altra mitjançant el compliment de certes passarelles.

En el primer cicle comú les assignatures són majoritàriament anuals, amb només quatre de semestrals i una optativa a tercer curs. Les optatives es concentren al segon cicle. Tot i així, l'optativitat és reduïda (la relació és de 2,6 en ADE i 1,4 en Economia), fet explicable pels recursos de professorat i l'esforç de desplegament del pla d'estudis.

Les optatives s'han organitzat en diversos perfils. A ADE es denominen: Direcció general de l'empresa, Anàlisi de mercats, i Finances i comptabilitat. A més s'ha format un paquet d'optatives que, sota la denominació Instruments d'anàlisi empresarial, es consideren complements de formació recomanables per a qualsevol dels perfils específics. En la llicenciatura d'Economia trobem quatre perfils: Economia pública, Anàlisi de mercats i sectors, Economia política del treball, i Economia i empresa. També s'ha format un grup d'optatives complementàries de tots els itineraris anomenat Instruments d'anàlisi econòmica.

El CAE destaca l'existència dels anomenats Seminaris de Docència, en què s'analitzen qüestions com la coordinació d'assignatures, el seu contingut i la seva posada al dia i l'ajustament a les necessitats docents, els llibres docents adequats, els tipus d'exàmens, el seu grau de dificultat, etc.

Taula 5. El programa de formació

	ADE, UdG	Economia, UdG
Publicació al BOE	13 de novembre de 1999	13 de novembre de 1999
Anys de durada	5	5
Pla d'estudis		
Crèdits troncats i obligatoris	228	228
<i>Teoria</i>	147	153
<i>Pràctica</i>	81	75
Crèdits optatius	42	42
Crèdits de lliure elecció	30	30
<i>Total</i>	300	300
Grau de practicitat	35,5%	32,9%
Assignatures optatives ofertes	55	43
Percentatge d'assignatures optatives al pla d'estudis	14%	14%
Relació d'optativitat	2,6	1,4
Projecte final de carrera / Pràcticum	No	No
Pràctiques en empreses	Si	Si

DESENVOLUPAMENT DE L'ENSENYAMENT

La metodologia docent emprada és fonamentalment tradicional, amb classe magistral i apunts. En les classes pràctiques es fan servir estratègies variades, bàsicament problemes, treball, etc. Des del centre s'intenta fer esforços en relació amb la bibliografia i els idiomes, així com incloure Internet com a recurs d'informació.

De tota manera, el CAE considera que l'esforç en innovació docent és baix. S'entén que això ha estat així en una època en què la prioritat era el desplegament del pla d'estudis de totes dues titulacions, però en el moment de consolidar aquest desplegament seria bo acompanyar-lo de projectes d'innovació i millora.

Pel que fa a l'organització docent, aquesta té un punt feble que el centre té identificat i ja s'ha proposat resoldre: els horaris de docència. Durant el primer cicle l'alumnat gaudeix d'un horari concentrat, o bé al matí o bé a la tarda. En canvi en el segon cicle no és així, cosa que crea dificultats per a l'estudiantat que compagina l'estudi amb una feina a l'hora de fer pràctiques en el segon cicle, però també de dispersió de classes que obliguen en molts casos a romandre en el centre moltes hores. El CAE coincideix amb el Comitè d'Avaluació Interna (CAI) en la necessitat de resoldre aquest tema.

Altres aspectes de l'organització docent semblen correctes, com per exemple la mida de grup per cicle i la tipologia de classe.

Les pràctiques figuren com a assignatures optatives i estan ben valorades per part de les empreses i l'estudiantat; tot i això caldria diversificar-ne l'oferta, en especial pel que fa a les de caràcter industrial i comercial. Així mateix el CAE manifesta una excessiva centralització del programa de pràctiques en el rectorat que fa que es perdi agilitat i adaptació a les titulacions.

Quant a les tutories, no hi ha experiència de tutories personalitzades més enllà de les hores de visita del professorat. Respecte d'aquestes últimes, val a dir que l'estudiantat valora molt positivament aquestes tutories i la manifesta accessibilitat i bona disposició del professorat fora de les hores establertes.

En referència als criteris d'avaluació, aquests estan recollits en els programes de les assignatures i es publica un recull d'exàmens.

Els resultats acadèmics són similars a les mateixes titulacions d'altres universitats, però la taxa de graduació és molt baixa (en la promoció de 1999 l'estudiantat que es va titular en els dos anys de duració teòrica del segon cicle va ser el 30% de l'estudiantat d'entrada).

Respecte dels resultats, el centre ha fet una anàlisi molt detallada d'on es produeix el fracàs i s'hi han apuntat diversos motius, com ara les deficiències en matemàtiques de l'alumnat que prové del batxillerat de ciències socials, així com també el nivell d'exigència d'algunes assignatures de les dues titulacions. Com a

resultat, des de l'any acadèmic 2001-2002 s'imparteix el curs Matemàtiques bàsiques per a l'economia.

Pel que fa a l'abandonament, si considerem conjuntament la llicenciatura d'ADE i la d'Economia el curs 1997, cal dir que fou del 20% dels estudiants que

hi havien accedit. Quant a la promoció de 1999, van abandonar el 14%. Un gran nombre dels casos d'abandonament es deu a la no superació de les normes de permanència del primer any. També hi ha un percentatge d'alumnes que deixa la titulació per trasllat o per canvi d'estudis (entre el 8% i el 10% segons el curs).

Taula 6. Distribució de l'alumnat. Curs 1998-1999

	ADE, UdG	Economia, UdG
<i>Mitjana d'alumnat per grup de 1r curs</i>		
Teoria	96	96
Pràctica	68	68
<i>Mitjana d'alumnat de nou ingrés per grup de 1r curs</i>		
Teoria	64	64
Pràctica	48	48
<i>Mitjana d'alumnat per grup de 1r cicle</i>		
Teoria	62	62
Pràctica	45	45
<i>Mitjana d'alumnat per grup de 2n cicle</i>		
Teoria	30	57
Pràctica	24	40
<hr/>		
Total d'alumnat	468	230
Alumnes equivalents a temps complet	405	225
<hr/>		

Taula 7. Resultats acadèmics. Curs 2000-2001

	ADE, UdG	Economia, UdG
<i>Taxa d'èxit a 1r curs</i>		
1a convocatòria	57,9%	57,9%
2a convocatòria	39,0%	39,0%
<i>Taxa d'èxit a 1r cicle</i>		
1a convocatòria	68,2%	68,2%
2a convocatòria	57,0%	57,0%
<i>Taxa d'èxit a 2n cicle</i>		
1a convocatòria	61,7%	77,5%
2a convocatòria	57,8%	70,3%
<i>Rendiment acadèmic</i>		
1r curs	54,2%	54,2%
1r cicle	62,7%	62,7%
2n cicle	62,5%	73,9%
Mitjana d'alumnat titulat (1998-2001)	88	-
Taxa de graduació (en tant per u)	0,38	-

PROFESSORAT

El professorat pertany als departaments d'Economia, Empresa, Organització, Gestió Empresarial i Disseny del Producte, Dret Privat i Dret Públic. Un total de 101 professors i professores desenvolupen la docència en els dos ensenyaments. Aquest volum, segons manifesta el CAE, és escàs i no sembla el més adequat per a ambdós ensenyaments.

La càrrega docent és superior a la del conjunt de la Universitat de Girona. Tal com afirmen els dos comitès, la càrrega docent és excessiva per a una plantilla jove i en consolidació. Així mateix, aquest fet repercuteix negativament en l'activitat investigadora del centre.

El CAE destaca el percentatge relativament alt de professors i professores titulars d'escola universitària i associats, així com la baixa proporció de catedràtics i catedràtiques i professorat titular d'universitat.

Pel que fa referència al sistema d'avaluació del professorat per part de l'estudiantat, i l'ús que la facultat fa dels resultats, caldria potenciar-ho a fi de contribuir a l'organització de la docència. En línies generals, però, el professorat és ben valorat.

Taula 8. Dedicació docent del professorat. Pla de 1993. Curs 2000-2001

	ADE, UdG	Economia, UdG
Professorat ordinari	58%	56,2%
Catedràtics/ques d'universitat	2,5%	4%
Titulars d'universitat	26,4%	27,2 %
Catedràtics/ques d'escola universitària	3,7%	6,9%
Titulars d'escola universitària	25,4%	18,1%
Professorat associat	37,8%	37,5%
Altres	3,2%	6,2%

INSTAL·LACIONS

La facultat està situada en un edifici nou al Campus de Montilivi des del curs 1997-1998. Les aules i els serveis són compartits per l'estudiantat de les llicenciatures d'ADE i Economia i la diplomatura de Ciències Empresarials.

Les instal·lacions són correctes i molt funcionals, però tenen algunes mancances tant pel que fa als espais (no es disposa de sala d'actes) com a la calefacció.

La infraestructura material per a la docència es considera adequada. Les aules i els seminaris estan equipats amb retroprojectors de transparències, pantalla de projecció i punt de connexió a la xarxa.

Els despatxos del professorat (majoritàriament despatxos individuals per al personal acadèmic a temps complet) i de la direcció i administració del centre són apropiats.

El centre ha fet grans esforços per proveir adequadament la biblioteca amb la compra de fons bibliogràfic.

RELACIONS EXTERNES

Les relacions entre la facultat i els diversos col·legis professionals vinculats a les dues titulacions s'han considerat molt positives. Ara bé, el CAE recomana potenciar les relacions a mesura que hi hagi més persones llicenciades en el mercat.

D'altra banda, cal posar de manifest que hi ha una elevada participació de l'estudiantat d'economia i ADE en els programes internacionals.

Com ja s'ha indicat anteriorment, el CAE manifesta una excessiva centralització del programa de pràctiques en el rectorat que fa que es perdi agilitat i adaptació a les titulacions.

Finalment, el CAE recomana que hi hagi més diversificació en l'oferta d'empreses.

RECERCA

El projecte d'avaluació de les titulacions d'ADE i d'Economia a la Universitat de Girona no ha considerat l'avaluació de la recerca. Tot i així, el CAE destaca que l'existència d'escassos projectes de recerca finançats per la Generalitat, el Ministeri d'Educació i Ciència o altres organismes públics i privats probablement es deguin a una elevada dedicació docent i a l'oferta contínua de noves assignatures, que fa que el professorat tingui una dedicació a la recerca menor de la que seria desitjable.